

Aan de Minister van Justitie,
Dr. E.M.H. Hirsch Ballin
d.t.v. mw. mr. I.M. Abels
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Afdeling Ontwikkeling

bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

t (070) 361 97 23
f (070) 361 97 46
www.rechtspraak.nl

datum 3 juli 2008
contactpersoon R.C. Hartendorp
doorkiesnummer 070 – 361 9788
e-mail r.hartendorp@rechtspraak.nl
ons kenmerk UIT 12817 / ONTW RH
uw kenmerk 5534538/08/6
onderwerp Kleine wijzigingen in Wetboek van Strafvordering - advies

Geachte heer Hirsch Ballin,

Bij brief van 6 maart jl. met bovenvermeld kenmerk heeft u de Raad voor de rechtspraak (de “**Raad**”) een aantal mogelijke knelpunten voorgelegd en verzocht of deze knelpunten met behulp van een wettelijke regeling kunnen worden opgeheven. Deze punten betreffen de Promis-methode, de termijn waarbinnen een uitspraak moet worden gedaan en de mogelijkheid om op andere dan schriftelijke wijze een rechtsmiddel in te stellen. Hieronder worden deze elementen puntsgewijs behandeld.

Gehoord de gerechten, adviseert de Raad als volgt.¹

- Op grond van artikel 327 Sv moet, met uitzondering van de gevallen bedoeld in artikel 327a, een proces-verbaal van de terechtzitting worden gemaakt en op verzoek van de verdediging ter inzage worden gegeven. Het voorschrift dat mogelijk maakt een verkort proces-verbaal van de terechtzitting op te maken, is gebonden aan de zaken waarin een verkort vonnis wordt gewezen. Vraag is of niet in meer zaken kan worden volstaan met een verkort proces-verbaal, vooral in de zaken waarin een Promis-vonnis is gewezen.*

Binnen het Promis-model is het mogelijk in plaats van een verkort vonnis of arrest direct een uitgewerkt vonnis of arrest te wijzen. De vraag is of in dat geval op grond van de huidige wetgeving kan worden volstaan met een verkort proces-verbaal. Er is immers geen sprake meer van een verkort vonnis. De definitie van een verkort proces-verbaal is terug te vinden in artikel 138c van het

¹ De Raad voor de rechtspraak heeft op grond van artikel 95 Wet op de rechterlijke organisatie een wettelijke adviestaak met betrekking tot nieuwe wets- en beleidsvoorstellen die gevolgen hebben voor de rechtspraak. De adviezen worden vastgesteld na overleg met de gerechten. De Raad voor de rechtspraak is een adviescollege in de zin van artikel 79 en 80 van de Grondwet. Bij het opstellen van zijn adviezen beoordeelt de Raad de voorgenomen wet- en regelgeving in het bijzonder op de gevolgen voor de organisatie en de werklast van de gerechten en op de (praktische) toepasbaarheid en uitvoerbaarheid. Rechters zijn bij de behandeling van individuele zaken niet gebonden aan de inhoud van de wetgevingsadviezen van de Raad voor de rechtspraak.

Wetboek van Strafvordering: “Onder een verkort proces-verbaal wordt verstaan een proces-verbaal dat uitsluitend bevat de uitspraken, die niet in het vonnis zijn opgenomen, en de aantekeningen, waarvan opneming door de wet, anders dan door artikel 326, eerste of tweede lid, wordt verlangd”.

Met de inwerkingtreding van de Wet bekennde verdachte op 1 januari 2005 is in artikel 138c Sv “verkort vonnis” gewijzigd in “vonnis”. Deze aanpassing had tot doel het opmaken van een verkort proces-verbaal ook mogelijk te maken in het geval waarin het vonnis zelf reeds de bewijsmiddelen of een schriftelijke opgave daarvan bevat.² In de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel bekennde verdachte wordt zelfs uitdrukkelijk opgemerkt dat de bevoegdheid om een proces-verbaal op te maken niet langer is gekoppeld aan de vraag of de bewijsmiddelen in het vonnis worden opgenomen.³ Ook in het geval de bewijsmiddelen in het vonnis worden uitgewerkt, of – bij een bekentenis – een opgave van verklaringen en bescheiden wordt opgenomen, kan derhalve een verkort proces-verbaal worden opgemaakt.

Uit het voorgaande volgt dat op grond van de huidige bepalingen in het Wetboek van Strafvordering ook in Promis-zaken kan worden volstaan met een verkort proces-verbaal van de terechtzitting.

- 2. De termijn waarbinnen in een strafzaak uitspraak moet worden gedaan is op grond van artikel 345 Sv van oudsher veertien dagen na de sluiting van het onderzoek op de terechtzitting. Ook in verband met de behandeling van megazaken is aan de orde geweest of niet de wettelijke mogelijkheid moest worden geschapen om in uitzonderlijke gevallen de datum van de uitspraak uit te stellen. De gedachten gaan voorshands naar het handhaven van de termijn in het algemeen en de mogelijkheid van gemotiveerd uitstel tot maximaal zes weken na de sluiting.*

Hoewel de Raad beaamt dat de uitspraaktermijn van veertien dagen in een aantal gevallen – en in het bijzonder na de invoering van de Promis-werkwijze – een grote druk legt op de rechter en de juridische ondersteuning, wordt afgeraden om in de wet een mogelijkheid te creëren de uitspraakdatum gemotiveerd uit te stellen tot maximaal zes weken na sluiting van het onderzoek. Een dergelijke aanpassing van het stelsel doet afbreuk aan de huidige structuur van het tijdig doen van uitspraken, hetgeen maatschappelijk gezien ook zeer onwenselijk is. De Raad voelt de aangegeven onderliggende problematiek vanzelfsprekend wel, maar hij is van mening dat de oplossing van de onderliggende problemen moet worden gezocht in de organisatie en financiering van de strafsectoren.

- 3. Het schriftelijk aanwenden van een rechtsmiddel door een advocaat is door de Hoge Raad bij arrest van 30 januari 2001, NJ 2001, 293 uitdrukkelijk afgewezen. Daarbij is door de Hoge Raad overwogen dat de aanwezigheid en verspreiding van nieuwe betrouwbare communicatiemiddelen*

² Kamerstukken II 2003-2004, 29 225, nr. 3, p. 13.

³ Ibidem.

datum 3 juli 2008
kenmerk UIT 12817 / ONTW RH
pagina 3 van 3

zoals de fax en e-mail tot een andere afweging aanleiding zouden kunnen geven, maar dat deze afweging primair aan de wetgever was. Gelet op de toenmalige recente wetswijziging van dit achtte de Hoge Raad een heroverweging van de rechtspraak in het licht van de bestaande wettelijke regeling niet noodzakelijk. In de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel stroomlijnen hoger beroep is opgenomen dat de mogelijkheid van het schriftelijk instellen van hoger beroep ook openstaat voor de door de verdachte gemachtigde raadsman (Kamerstukken II 2005/06, nr. 3, p. 28). Strikt genomen laat de tekst van artikelen 449 en 450 Sv daarvoor evenwel geen ruimte, ook al omdat de figuur van de gemachtigde raadsman pas nadien in het wetboek is opgenomen. Het is de vraag of deze mogelijkheid gelet op deze praktische ontwikkelingen niet uitdrukkelijk in de wet moet worden voorzien.

In de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel stroomlijnen hoger beroep is aangegeven dat de mogelijkheid van het instellen van hoger beroep ook opengesteld zou moeten worden voor de door de verdachte gemachtigde raadsman. De wet voorziet echter – ook na de inwerkingtreding van de Wet stroomlijnen hoger beroep – niet in deze mogelijkheid. Hierdoor ontstaat mogelijk verwarring over de wijze waarop met een schriftelijk verzoek van een gemachtigd raadsman tot het instellen van hoger beroep dient te worden omgegaan. Er is inmiddels een aantal voorbeelden bekend van strafzaken waarin het gerechtshof de verdachte niet-ontvankelijk heeft verklaard in het hoger beroep omdat de voorschriften vervat in artikel 449 en 450 van het Wetboek van Strafvordering niet voorzien in het aanwenden van een rechtsmiddel door een advocaat per brief. De Hoge Raad heeft zich hierover na de inwerkingtreding van de Wet stroomlijnen hoger beroep nog niet uitgelaten. Het verdient derhalve aanbeveling om het Wetboek van Strafvordering op korte termijn aan te vullen met een bepaling die het instellen van hoger beroep per brief door een gemachtigd raadsman expliciet toelaat.

Mocht u naar aanleiding van deze brief nog behoefte hebben aan een nadere toelichting of overleg dan is de Raad daartoe graag bereid. Indien de voorstellen uitmonden in een voorstel tot wetswijziging, dan wordt de Raad te zijner tijd graag in de gelegenheid gesteld over de conceptwetsvoorstellen te adviseren.

Hoogachtend,

Th. Groeneveld
Lid Raad voor de rechtspraak